TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 332 | Tarih 26 Ekim-1 Kasım

Bir insan hakları savunuculuğu kuruluşu olarak, Türkiye'de yaşanan insan hakları ihlallerini yakından takip ediyoruz. Bu çalışma kapsamında, her hafta bir önceki hafta yaşanan insan hakları ihlallerini belgeleyen bir bülten yayımlıyoruz. Ayrıca bu vakalara ilişkin güncel istatistikleri ve kategorilere ayrılmış kaynakları düzenli olarak paylaşıyoruz. Turkey Rights Monitor raporu 332 haftadır kesintisiz yayımlanmakta ve insan hakları alanında çalışan kurumlar, kuruluşlar ve ilgili paydaşlarla paylaşılmaktadır. Güncel bilgi ve istatistiklere web sitemiz üzerinden ulaşabilirsiniz: https://turkeyrightsmonitor.com/

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca Gülen hareketiyle bağlantılı oldukları iddiasıyla en az 10 kişi hakkında gözaltı kararı verildi. Birleşmiş Milletler Keyfi Gözaltılar Çalışma Grubu (WGAD), Ekim 2020 tarihli görüşünde, hareketle bağlantılı olduğu öne sürülen kişilerin yaygın veya sistematik biçimde hapsedilmesinin insanlığa karşı suç teşkil edebileceğini belirtti. Solidarity with OTHERS, Temmuz 2016'daki başarısız darbe girişiminden bu yana Gülen hareketiyle bağlantılı olduğu iddia edilen kişilere yönelik toplu gözaltıları izlemek için ayrıntılı bir veri tabanı oluşturdu.

30 Ekim: Gülen hareketiyle bağlantılı oldukları iddiasıyla üç ilde 10 kişi gözaltına alındı.

ZORLA KAYBETMELER

Ağustos 2019'da kaybolduğu bildirilen Yusuf Bilge Tunç hakkında hâlâ haber alınamadı. 2016-2018 olağanüstü hâl döneminde kamu görevinden ihraç edilen Tunç'un kaybolması, 2016'dan bu yana hükümeti eleştiren kişilere yönelik şüpheli zorla kaybetme vakaları arasında yer alıyor.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

26 Ekim: Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in istifasını isteyen pankart açan üniversite öğrencileri Nehir Dizdar ve Nevin Tekin, bakanı tehdit ettikleri iddiasıyla tutuklandı. İki öğrenci üç gün sonra serbest bırakıldı.

27 Ekim: Ankara'da 2015 yılında düzenlenmesi planlanan barış mitingini desteklemek amacıyla yapılan gösteriye katılan 10 sendikacı ve sivil toplum aktivistine verilen hapis cezaları onandı. Sanıkların avukatı, gösterinin barışçıl olduğunu ve toplantı hakkı kapsamında kaldığını savunmuştu.

28 Ekim: Millî Eğitim Bakanı'nın istifasını isteyen pankart nedeniyle tutuklanan iki öğrenciye destek için protesto düzenleyen dört üniversite öğrencisi İstanbul'da gözaltına alındı. Öğrenciler daha sonra imza yükümlülüğü ve yurt dışına çıkış yasağı gibi adli kontrol tedbirleriyle serbest bırakıldı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

27 Ekim: Sözcü yöneticileri Ercüment İşleyen ve Tuğba Nur Çelik, gazetelerinde tutuklu iki üniversite öğrencisinin yanlışlıkla lise öğrencisi olarak tanıtılması nedeniyle ifadeleri alınmak üzere gözaltına alındı. Haklarında yanıltıcı bilgi yayma iddiasıyla soruşturma başlatılan iki gazeteci daha sonra serbest bırakıldı.

28 Ekim: Sözcü TV'ye önceki ayki reklam gelirinin yüzde 1'i, Koza TV'ye ise yüzde 2'si oranında para cezası verildi. Cezalara, gazeteci Murat Ağırel'in tutuklanması ve hükümet yetkililerinin adının karıştığı iddia edilen yatırım fonu skandalına ilişkin yayınlar gerekçe gösterildi.

30 Ekim: Tutuklu BirGün muhabiri İsmail Arı hakkında, RTÜK eski başkanına ilişkin sosyal medya paylaşımları nedeniyle beş yılı aşkın hapis cezası talep edildi. Böylece

Arı'ya yönelik ceza yargılamasının kapsamı genişledi.

31 Ekim: Kürt gazetesi Yeni Yaşam'ın internet sitesinin son kullandığı alan adına erişim engeli getirildi. İstanbul'daki bir mahkeme tarafından alınan karara millî güvenlik ve kamu düzeni gerekçe gösterildi. Daha önce de erişim engelleriyle karşılaşan gazete, yayınlarını alternatif internet adresleri üzerinden sürdürüyordu.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

27 Ekim: CHP'nin eski genel başkanı Özgür Özel'in parti yönetiminden uzaklaştırılmasına ilişkin mahkeme kararının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne taşınacağı açıklandı. Ana muhalefetteki Yeni Parti, parti içi yönetime yargı müdahalesinin siyasi katılım ve parti özerkliğini ihlal ettiğini savundu.

29 Ekim: Görevden uzaklaştırılan Üsküdar Belediye Başkanı Sinem Dedetaş, yaklaşık 90 günlük tutukluluğun ardından tahliye edilerek ev hapsine alındı.

31 Ekim: Denizli Merkezefendi Belediye Başkanı Şeniz Doğan (Yeni Parti), eşi ve üç kişi, belediyeye yönelik rüşvet, görevi kötüye kullanma ve ihaleye fesat karıştırma iddialarını içeren yolsuzluk soruşturması kapsamında tutuklandı.

1 Kasım: İnsan hakları savunucusu Osman Kavala, cezaevinde dokuzuncu yılını doldurdu. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin hak ihlali kararlarına ve tahliye edilmesi gerektiği yönündeki hükümlerine rağmen Kavala, 2017'de gözaltına alınmasından bu yana cezaevinde tutuluyor.

KÜRT AZINLIK

29 Ekim: Mart 2025'te düzenlenen Newroz kutlamalarına katılan, aralarında sanatçılar ve teknik çalışanların da bulunduğu 11 kişiye, terör propagandası suçlamasıyla 10'ar ay hapis cezası verildi. Sanıklar, faaliyetlerinin terör propagandası niteliği taşıdığını reddetti.

30 Ekim: Estonya'da iltica başvuruları reddedilerek Türkiye'ye geri gönderilen Kürt şair ve oyun yazarı Tekin Ağacık, İstanbul Havalimanı'nda gözaltına alındı. Terörle bağlantılı suçlamalar ve sosyal medya paylaşımları nedeniyle sorgulanan Ağacık, terör faaliyetlerine katıldığı iddiasını reddetti.

CEZAEVİ KOŞULLARI

28 Ekim: Cezaevinde bulunan Alparslan Kuytul'un hafta sonları ailesiyle görüşmesine izin verilmemesi yönündeki cezaevi yönetimi kararı onandı. Böylece çocuklarının uzun yolculuğa rağmen okula devamsızlık yapmadan babalarını ziyaret etmelerine imkân tanıyan önceki uygulama kaldırıldı.

29 Ekim: Adana'daki iki cezaevinde yedisi ağır olmak üzere 38 hasta mahpus bulunduğu bildirildi. İnsan hakları ve hukuk örgütleri, hastaneye zamanında sevk, teşhis ve tedaviye erişimde engeller yaşandığı iddialarına ve sağlık kuruluşlarına nakil sırasında yapılan aramalara ilişkin anlaşmazlıklara dikkat çekti.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

26 Ekim: Bolu Cezaevi'nde tutulan hasta mahpus Hayati Deniz Kaytan'ın tıbben gerekli koruyucu eldivenlerine el konulduğu bildirildi. Ellerinde ciddi doku hasarı bulunduğu belgelenen Kaytan'ın avukatı, uygulamanın psikolojik kötü muamele oluşturduğunu ve müvekkilinin tıbbi ihtiyaçlarının karşılanmasını engellediğini savundu.

SINIR ÖTESİ BASKI

27 Ekim: Yeni ortaya çıkan polis belgelerinde, Norveç, Finlandiya ve Danimarka'daki gösterilere katılan hükümet eleştirmenlerinin izlendiğine ilişkin bilgilere yer verildiği bildirildi. Gülen hareketiyle bağlantılı oldukları iddia edilen kişilerin kimlik bilgilerinin, Türkiye'deki ceza soruşturmalarında kullanılmak üzere yetkililere iletildiği öne sürüldü.

KADIN HAKLARI

30 Ekim: Yoksulluk nafakasına getirilmesi planlanan kısıtlamaların, kadın örgütlerinin itirazlarının ardından 13. Yargı Paketi'nden çıkarıldığı açıklandı. Kadın hakları platformu EŞİK, boşanma usulleri ve aile arabuluculuğuna ilişkin diğer düzenleme önerilerinin kadınların hukuki güvenceleri açısından hâlâ kaygı yarattığını vurguladı.